

Nieuw in de Jan Verwey Bibliotheek

Jelle van Dijk

Gijsbert van der Bent, Gerrit van Ommering en René van Rossum (redactie). 2002.

Dwars door de duinen, een verkenningstocht van Den Haag naar Noordwijk

Uitgegeven door Van den Berg
Kantoorboekhandel, Katwijk. 240 p. ruim 300 foto's.
Prijs € 24,95.

Voor mij ligt een bijzonder boek. Een mooi groot formaat (21 x 30cm) met hard kaft en uitgegeven door een idealistische boekhandelaar. Wat het eerst opvalt aan dit boek is de enorme hoeveelheid kleurenfoto's, over de pagina's gestrooid in een speelse opmaak. Het kloeki formaat van het boek en de grote voorraad illustraties (behalve foto's, ook historische ansichtkaarten, topografische kaarten en tekeningen) hebben René van Rossum volop de gelegenheid geboden zijn deskundigheid en vaardigheid op dit gebied te tonen.

Omdat dit boek vooral over de toonbank zal gaan vanwege de fraaie lay-out, eerst nog een paar opmerkingen daarover. Veruit de meeste foto's zijn gemaakt in het gebied zelf. Dat is het geval bij alle foto's waarbij de locatie wordt genoemd. Speciaal voor dit boek is Van Rossum er op uit getrokken om nu eens niet vogels te portretteren, maar om het landschap met markante gebouwen en opvallende planten vast te leggen. Aan de foto's is te zien dat hij dat met zichtbaar plezier heeft gedaan. Ook de foto's van Gerrit van Ommering, meestal betrekking hebbend op landschappen en dorpsgezichten, vallen op door kwaliteit.

Voor Gijsbert van der Bent en Gerrit van Ommering moet het een omvangrijke klus zijn geweest om bij ruim 50 schrijvers een stukje los te peuteren en dat vervolgens te redigeren. Ondanks, maar misschien ook wel dankzij deze veelheid aan schrijvers, is het wonderwel gelukt er een prettig leesbaar boek van te maken. Bij al die auteurs zitten ook voor ons bekende namen zoals Joop Kortselius, Wim Kuijper, Gerrit Jan de Bruijn, Hans Adema, Chris Smeenk en uiteraard Gerrit van Omering en Gijsbert van der Bent zelf.

Bij het lezen van dit boek ging mijn aandacht vooral uit naar de stukjes die handelen over de geschiedenis van het duinlandschap. Wat de Amsterdamse Waterleidingduinen betreft zijn wij goed gedocumenteerd door de boeken *Lezen in het duin* (1991) en *Hiëroglyfen in het zand* (1999). Dit boek vult wat dit betreft een lacune op voor het duingebied tussen Den Haag en Katwijk. Als naslagwerk voor natuurvorsers is dit boek duidelijk niet bedoeld. Er zijn wel hoofdstukken opgenomen over vegetatie en (avi)fauna, maar deze zijn verhalend en schetsmatig van opzet. Tabellen en grafieken ontbreken geheel! In het beschreven gebied liggen evenwel twee duingebieden die behoren tot de best onderzochte gebieden op vogelgebied van Nederland: Meyendel en Berkheide. Gelukkig besteedt Theo Verstrael in het langste hoofdstuk uit het boek (7 pagina's) aandacht aan de ontwikkeling van de broedvogelbevolking van Berkheide vanaf het begin van de jaren zeventig, maar over de avifauna van Meyendel, het gebied dat al vanaf de jaren zestig onafgebroken op broedvogels wordt geïnventariseerd, komen we niets aan de weet. Wilden de Haagse vogelaars geen medewerking verlenen?

Natuurlijk valt er op elk boek wel wat aan te merken. De spellingcontrole streept alle

plantennamen aan en dan kan het gebeuren dat je "Welreikende salomonszegel" over het hoofd ziet. Het onderschrift bij een orchis (p. 138) betreft een Vleeskleurige orchis en geen Rietorchis (trouwens wel zo interessant!). Het voorgaande betreft slechts pietluttigheden. Veel wezenlijker vind ik het ontbreken van een duidelijk structuur. In grove lijnen hebben de hoofdstukken betrekking op duingebieden van zuid naar noord. Dit geeft echter weinig houvast bij het terugzoeken van bepaalde informatie en foto's. Een register op dier- en

plantnamen had dit voor een belangrijk deel kunnen ondervangen.

De laatste bladzijden van het boek worden dan wel niet in beslag genomen door een register, wat er nu op die pagina's staat mag er ook zijn! Zo vinden we een uitgebreide lijst van belangrijke organisaties, aanvullende literatuur en een lijst van bijzonderheden over de auteurs. Uitgever en samenstellers verdienen een groot compliment voor de productie van dit fraaie en voor een breed publiek aantrekkelijke boek.

Weidevogelbescherming in Noordwijk

Dick Pekelharing

Op het moment dat ik dit schrijf (half november), dan woeden er in Nederland op natuurgebied een aantal politieke stormen.

Na de val van het kabinet Balkenende, worden er op een aantal terreinen toch beslissingen genomen door dit demissionaire kabinet. De eerste droeve beslissing was het intrekken van het zg. nertsenfokverbod.

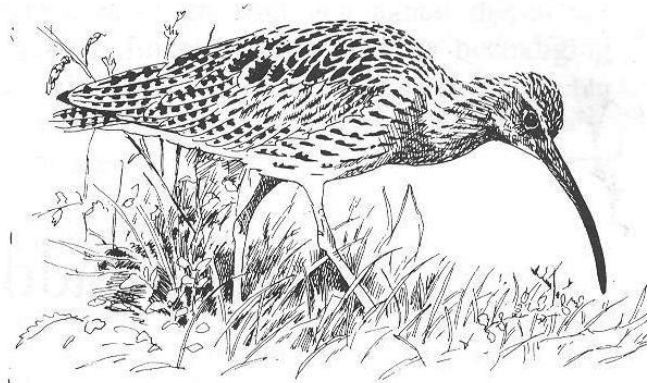
Een tweede domper was het feit, dat de Flora- en Faunawet die pas per 1 april j.l. was ingegaan, zodanig werd gewijzigd, dat vossen, ganzen, herten, reeën, zwijnen en andere dieren weer vogelvrij worden.

De totstandkoming van deze wetten heeft zo'n 20 jaar in beslag genomen en werd met één pennestreek even ongedaan gemaakt. (Hiervoor waren voornamelijk 2 van de 3 regeringspartijen verantwoordelijk). Het is wel een beetje onzinnig om een half jaar na invoering deze wet weer te wijzigen. De effecten van deze wet kunnen onmogelijk al op een verantwoorde manier zijn gemeten.

Al vóór de invoering van deze wet was er bij beheerders van weidevogelreservaten en weidevogelbeschermers al discussie over de invloed van predatie op de weidevogelstand. Door sommige groepen, vooral jagers, werd de schuld voornamelijk in de schoenen van de vos geschoven. En inderdaad, die is nu weer vogelvrij verklaard.

Door Landschapsbeheer Nederland en Sovon werd er al onderzoek gedaan naar predatie. Als eerste resultaat werd dit jaar een "Gruttokaart" en een "Predatiekaart" gemaakt. Voor deze kaarten werd gebruik gemaakt van de gegevens die in 2000 zijn verzameld door boeren en vrijwilligers van ruim 90.000 gevonden weidevogelnesten. Bovendien is een veldonderzoek in 15 gebieden gestart om

informatie te verkrijgen over de identiteit van de predator. Dit gebeurt door in nesten met temperatuursensoren het moment vast te stellen waarop het legsel verloren gaat door predatie. In combinatie met sporen rondom het nest geeft dat uitsluitsel of het om een dier gaat dat vooral overdag actief is, zoals een vogel, of om een dier dat vooral 's nachts actief is, zoals veel zoogdieren, waaronder de vos.

Wulp *Numenius arquata*

Samenvattend zou ik Midas Dekkers willen citeren, die zei: "Wie de vos wil, moet niet op een kippetje kijken". Door het kabinet is ook beslist dat het vliegveld Valkenburg niet dichtgaat voor grootschalige woningbouw.

Maar hoelang deze beslissing blijft staan, is natuurlijk ook niet zeker. De resultaten op het vliegveld waren redelijk slecht. Vooral het percentage eieren dat verloren ging aan predatie, was zorgwekkend hoog. Ook op andere terreinen waren er tegenslagen te melden, bijv. een onaangekondigde mestronde, waarbij alle op dat moment aanwezige nesten werden vernield. Op een ander terrein was de verrassing dat er veel vroeger gemaaid werd. Dit kwam door het